

رابطه‌ی تیپ‌های شخصیتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با رفتار اطلاع‌یابی سلامت آنان بر اساس مدل میلر

زهرا اطرج^۱، فیروزه زارع فراشبندی^{۲*}، فاطمه رستگاری^{۳*}

چکیده

زمینه و هدف: رفتار جستجوی اطلاعات سلامت از عوامل و متغیرهای متعددی چون صفات شخصیتی، باورها، ارزش‌ها، گرایش‌ها، عوامل زمینه‌ای و هیجانات فردی تأثیر می‌پذیرد و از آنجایی‌که اطلاعات سلامت، ارتباط مستقیمی با کیفیت زندگی افراد جامعه دارد، می‌تواند در تصمیم‌گیری‌های مرتبط با سلامت فردی و اجتماعی تأثیرگذار باشد و باعث بهبود عملکرد افراد در این زمینه شود. هدف از این پژوهش تعیین رابطه‌ی تیپ‌های شخصیتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با رفتار اطلاع‌یابی سلامت آنان بر اساس مدل میلر است.

روش بررسی: نوع مطالعه، کاربردی و روش آن پیمایشی است. جامعه‌ی پژوهش کلیه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان هستند. حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان ۲۹۷ نفر تعیین شد. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسش‌نامه‌های استاندارد پنج‌عاملی شخصیتی نئو و پرسش‌نامه‌ی رفتار اطلاعاتی میلر است. داده‌ها توسط نرم‌افزار SPSS تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین تیپ شخصیتی «روان‌نژندی» و مؤلفه‌ی «جستجوی فعالانه اطلاعات سلامت» رابطه‌ی معکوسی وجود دارد. همچنین بین «اشتیاق به تجربیات جدید»، «وظیفه‌شناسی» و مؤلفه‌ی «جستجوی فعالانه اطلاعات سلامت» رابطه‌ی مستقیمی وجود دارد. این در حالی است که آماره‌های به‌دست آمده نشان دادند که بین تیپ شخصیتی «برون‌گرایی» و «توافق‌پذیری» با مؤلفه‌های رفتار اطلاع‌یابی سلامت رابطه‌ی معناداری وجود ندارد. دانشجویان مورد بررسی از نظر تیپ شخصیتی مسئولیت‌پذیر و وظیفه‌شناس نبوده، اغلب تنهایی را ترجیح داده و درون‌گرا و محافظه‌کار هستند. اما بیش از نیمی از آنان در بعد «توافق‌پذیری»، متعادل عمل می‌کنند.

نتیجه‌گیری: نتیجه‌ی این پژوهش نشان داد که افراد مشتاق به تجربیات جدید و وظیفه‌شناس فعالانه به جستجوی اطلاعات سلامت می‌پردازند، اما افراد روان‌نژند تمایلی به جستجوی فعالانه‌ی اطلاعات سلامت ندارند. این بدان معنی است که هرچه افراد مسئولیت‌پذیرتر و وظیفه‌شناس‌تر باشند یا اشتیاق بیشتری به تجربه‌های جدید داشته باشند، فعالانه‌تر به جستجوی اطلاعات سلامت می‌پردازند. بنابراین بهتر است سیاستگذاران سلامت به نحوی برنامه‌ریزی کنند که اطلاعات سلامت موردنیاز بر اساس شخصیت افراد به صورت تعاملی در اختیار آن‌ها قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: جستجوی فعالانه اطلاعات، اجتناب از اطلاعات، اطلاعات سلامت، نظریه میلر، پرسش‌نامه‌ی شخصیتی نئو، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۱۱/۱۶
پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۴/۲۵

* نویسندگان مسئول:

فیروزه زارع فراشبندی؛
مرکز تحقیقات فناوری اطلاعات در امور سلامت
دانشگاه علوم پزشکی اصفهان
فاطمه رستگاری؛
دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه
علوم پزشکی اصفهان

Emails :

f_zare@mng.mui.ac.ir

f.rastegari@mng.mui.ac.ir

۱ دانشجوی دکتری کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

۲ دانشیار مرکز تحقیقات فناوری اطلاعات در امور سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

۳ دانشجوی دکتری کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران؛

مسئول کتابخانه عمومی اعتمادیه شهرستان همدان، همدان، ایران

مقدمه

اطلاعات، زیرساخت کلیه فعالیت‌های بشر بوده (۱) و از آن به عنوان وسیله‌ای برای مقابله، کاهش استرس، پریشانی و عدم اطمینان، به دست آوردن کنترل و ارتقای خودمراقبتی یاد شده است (۲). پس از جنگ جهانی دوم طرح بحث رفتار اطلاع‌یابی در کنفرانس سال ۱۹۴۸ آغازگر رویکردی جدید در مطالعه رفتار اطلاع‌یابی انسان شد (۳). به الگوهای پیچیده رفتار و فعل و انفعالات متقابل انسان هنگام جستجوی هر نوع اطلاعات، رفتار اطلاع‌یابی اطلاق می‌شود (۴). در بحث اطلاع‌جویی، عوامل انگیزشی، ملاحظات رفتاری، توسعه فکری و تیپ‌های شخصیتی از عوامل اثرگذار معرفی شده‌اند (۵). با این وجود، یکی از مهم‌ترین عوامل در رفتار اطلاع‌جویی فرد جستجوکننده و خصوصیات خاص او است که بر روی راهکارهای جستجو و رفتار کلی اطلاع‌یابی تأثیرگذار است. این خصوصیات شامل ویژگی‌های دموگرافیک و روانشناختی است (۶). همچنین یکی از بحث‌های مهم رفتار اطلاع‌یابی این است که این رفتارها متأثر از جنبه‌های شناختی و رفتار فردی است (۷). شخصیت افراد در هر موقعیت خاص، واکنش‌های معینی از خود بروز می‌دهد؛ بنابراین رفتارهای شخصیتی بر نگرش‌ها و رفتار در بستر اطلاع‌یابی نیز اثرگذارند. عمق و اهمیت رفتارهای شخصیتی متفاوت است. به همین دلیل باید همه‌ی جنبه‌های رفتاری انسان مورد ارزیابی و توجه قرارگیرد، یکی از این رفتارها، رفتار اطلاع‌یابی است که باید بررسی شود (۸). در این میان کسب اطلاعات سلامت یکی از اهداف جستجوی اطلاعات سلامت است؛ زیرا انسان همواره به دنبال حفظ سلامتی خود و اطرافیان می‌باشد (۹). اطلاعات سلامت، ارتباط مستقیمی با کیفیت زندگی افراد جامعه دارد و می‌تواند در تصمیم‌گیری‌های مرتبط با سلامت فردی و اجتماعی تأثیرگذار باشد (۱۰). Kim و همکاران، رفتار جستجوی اطلاعات سلامت را اکتساب هدفمند اطلاعات از منابع اطلاعاتی انتخاب شده جهت هدایت تصمیم‌گیری‌های مربوط به سلامت تعریف کردند (۱۱) که از عوامل و متغیرهای متعددی تأثیر می‌پذیرد (۱۲). ویژگی‌های روانی-اجتماعی از جمله صفات شخصیتی، باورها، ارزش‌ها، گرایش‌ها، عوامل زمینه‌ای و هیجانات (۱۳ و ۱۴) بر رفتار جستجوی اطلاعات سلامت فرد تأثیرگذار است. در این میان، از آنجایی که جامعه دانشگاهی نقش تعیین‌کننده‌ای در ارتقای زیرساخت‌های علمی، اجتماعی، بهداشتی و اقتصادی جوامع دارند، توجه و شناسایی مجاری دسترسی آن‌ها به اطلاعات موردنیاز، دستیابی، موانع و نیز مشکلات پیش‌روی آن‌ها از اهمیت بالایی

برخوردار است (۱۵). در این بین دانشجویان نیز مانند افراد دیگر از عوامل و شرایط گوناگونی تأثیر می‌پذیرند و به همین دلیل رفتارهای اطلاع‌یابی متفاوتی را از خود بروز می‌دهند (۱۶). از طرفی دستیابی به اطلاعات موثق و معتبر مرتبط با نیاز اطلاعاتی فرد در تمامی زمینه‌ها و به‌ویژه در علوم پزشکی از اهمیت بسزایی برخوردار است (۱۷) و اطمینان از صحت و دقت اطلاعات به دست آمده به‌ویژه در حوزه‌ی علوم پزشکی که با جان انسان‌ها سر و کار دارد، امری چالش برانگیز است (۱۸). در نظریه Miller توصیف رفتار اطلاع‌یابی افراد در موقعیت‌های استرس‌زا مطرح شده است. این نظریه بیان می‌کند که در زمان مواجهه با یک رخداد استرس‌زا، افراد در قبال جستجوی اطلاعات، متفاوت عمل خواهند کرد و یا برای کاهش استرس خود فعالانه به جستجوی اطلاعات می‌پردازند یا برای کاهش استرس از آن اجتناب می‌کنند (۲۰ و ۱۹). هرچند گاهی دسترسی به انبوهی از اطلاعات سلامت، می‌تواند به همان اندازه که مفید است، خطرناک نیز باشد (۲۲ و ۲۱). مقیاس سبک رفتاری میلر متشکل از چهار سناریوی کوتاه استرس‌زا است: الزام به انجام کار دندانپزشکی، گروگان گرفته شدن در یک ساختمان عمومی، شنیدن شایعاتی مبنی بر اخراج از کار و تجربه‌ی سقوط آزاد حین یک پرواز هوایی. از جمله کاربردهای احتمالی نظریه میلر مطالعه‌ی افراد و رفتار اطلاع‌یابی آنان در موقعیت‌های استرس‌زای گوناگون است. جستجوگران با عوامل مختلف از شیوه‌ها و روش‌های گوناگونی برای کسب اطلاعات استفاده می‌کنند و رفتار اطلاع‌یابی متفاوتی را از خود بروز می‌دهند. همچنین هر کاربر در هنگام اطلاع‌یابی مدل‌های ذهنی، تجربیات، توانایی و ترجیحات منحصر به فردی دارد (۲۳). گرچه انتخاب نوع رفتاری که افراد در جستجوی اطلاعات از خود نشان می‌دهند تا حدودی به عادات آن‌ها بستگی دارد اما انگیزه، نوع تفکر، شخصیت افراد، بافت، وظیفه و شغل، بافت فرهنگی، رشته تحصیلی، ویژگی‌های روان‌شناختی و ویژگی‌های شخصیتی نیز در این فرایند اثرگذار است (۲۷-۲۴). بنابراین Heinstrom نیز به شباهت بین سبک یادگیری و رفتار جستجو اشاره دارد که هر دو از ساختار شخصیت سرچشمه می‌گیرند (۲۸). Steptoe ابعاد مختلف سبک رفتاری میلر را بررسی کرده و خاطر نشان کرد که مشکلات در استفاده از اندازه‌گیری از این مقیاس گاهی اوقات به دلیل ماهیت سناریوهای توصیف‌شده در پرسش‌نامه به وجود می‌آیند که با تجربه روزانه اکثر افراد نزدیک نیستند (۲۹). Bath و Rees در بررسی ارتباط رفتارهای جستجوی اطلاعات زنان مبتلا به سرطان پستان با مقیاس سبک رفتاری میلر دریافتند که

خویشتن‌داری است. از نظر Costa و McCrae هر فرد ویژگی شخصیتی منحصر به فردی دارد که او را از دیگران متمایز می‌کند (۳۴).

باتوجه به آنچه گفته شد، این پژوهش درصدد است تا به تعیین رابطه تیپ‌های شخصیتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با رفتار اطلاع‌یابی سلامت آنان بر اساس مدل میلر و رابطه عوامل جمعیت‌شناختی با هر دو متغیر مذکور بپردازد تا از این طریق، شناخت بهتری از سازوکار کسب اطلاعات سلامت توسط این افراد به دست آید.

فرضیه‌های پژوهش شامل پنج فرضیه در خصوص وجود ارتباط بین تیپ‌های شخصیتی روان‌نژندی، برون‌گرایی، اشتیاق به تجربه‌های جدید، توافق‌پذیری و وظیفه‌شناسی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با رفتار اطلاع‌یابی سلامت آنان بر اساس مدل میلر بود.

روش بررسی

نوع این مطالعه کاربردی و روش آن پیمایشی است. جامعه پژوهش شامل کلیه ۱۲۷۰ نفر دانشجویان تحصیلات تکمیلی مشغول به تحصیل در ترم بهمن ماه سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹ دانشگاه علوم پزشکی اصفهان بر اساس استعلام از معاونت آموزشی دانشگاه است. حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان ۲۹۷ نفر به دست آمد. ابزار گردآوری داده‌ها برگرفته از پرسش‌نامه‌ی پنج‌عاملی شخصیتی Neo توسط Costa و McCrae است که شامل ۶۰ پرسش (فرم کوتاه شده پرسش‌نامه نئو) با مقیاس لیکرت برای تعیین تیپ شخصیتی افراد می‌باشد. پاسخ‌نامه‌ی تست نئو بر اساس مقیاس لیکرت (کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم و کاملاً موافقم) تنظیم شده است. تست نئو پنج جنبه از شخصیت افراد را می‌سنجد. روان‌نژندی (پایداری هیجانی)، برون‌گرایی یا درون‌گرایی، اشتیاق به تجربیات جدید، توافق‌پذیری و مسئولیت‌پذیری. برای این تست یک نمره‌ی کلی به دست نمی‌آید. پنج نمره به دست می‌آید که هر کدام مربوط به یک عامل شخصیتی افراد است. ابزار دیگر گردآوری داده‌ها، پرسش‌نامه رفتار اطلاعاتی سلامت میلر است که شامل چهار سناریو بوده و از افراد خواسته شده تا خود را در این چهار موقعیت قرار داده و به تناسب موقعیت، اعلام کنند که بر اساس اولویت چه رفتارهایی را انجام می‌دهند که نشان‌دهنده‌ی آن است، افراد جستجوی اطلاعات سلامت موردنیاز خود را به صورت فعالانه انجام می‌دهند یا فعالانه از آن پرهیز می‌کنند. با توجه به این که هر دو پرسش‌نامه، استاندارد بوده و در مطالعات دیگر استفاده

این رفتارها بسیار فردگرایانه است. برخی از زنان فعالانه به منظور حس کنترل، افزایش اعتماد به نفس و کمک به تسهیل فرایند تصمیم‌گیری به دنبال اطلاعات بودند و برخی دیگر برای فرار از نگرانی و ترس، از جستجوی اطلاعات اجتناب می‌کردند (۳۰). Levin در بررسی ترجیحات کسب اطلاعات و درمان در مردان دارای سرطان پروستات، دریافت که اطلاعات مربوط به سبک مقابله در مقابل اطلاعات موردنیاز و همچنین سطح مشارکت در تصمیم‌گیری درمان و عملکرد احساسی مردان در زمان تصمیم‌گیری موثر است (۳۱).

امروزه شناخت ویژگی‌های شخصیتی افراد در بسیاری از موقعیت‌های زندگی جهت بهبود عملکرد آنان ضرورت دارد (۳۲). از منظر روان‌شناسی، واژه‌ی شخصیت، مجموعه‌ای از صفات آدمی است که الگوهای نسبتاً پایداری از پاسخ وی به موقعیت‌ها را تبیین می‌کند (۳۳ و ۱۳). بر اساس الگوی McCrae و Costa شخصیت انسان را می‌توان به وسیله پنج عامل بزرگ تبیین کرد. تست شخصیتی Neo به لحاظ انعکاس این پنج عامل اصلی، امروزه به عنوان یک مدل فراگیر و دارای کاربرد گسترده محسوب می‌شود که به دلیل آزمون در گروه‌های سنی و فرهنگ‌های مختلف، یکی از جامع‌ترین آزمون‌ها در زمینه‌ی ارزیابی شخصیت در حوزه‌های بالینی و تحقیقاتی است (۳۴). شریفی و نجفی‌زند در کتاب خود یادآور شده‌اند بر اساس نظر Cooper هریک از این پنج عامل از شش عامل فرعی تشکیل شده است (۳۵). این عوامل و زیرمجموعه آن‌ها عبارتند از: (۱) «روان‌نژندی» که با ثبات هیجانی و سازگاری رابطه دارد و صفات زیرمجموعه‌ی آن اضطراب، پرخاشگری، افسردگی، کمرویی، تکانش‌گری و آسیب‌پذیری است؛ (۲) «برون‌گرایی» که با گرایش به مردم، شادمانی و خطرجویی ارتباط دارد و صفات زیرمجموعه آن گرمی و صمیمیت، مردم‌آمیزی، جرات، فعال بودن و هیجان‌های مثبت است؛ (۳) «اشتیاق به تجربیات جدید» که با ویژگی‌ای مانند باز بودن نسبت به تجارب، غنای تخیل، کنجکاوی، آزاداندیشی و عدم سنت‌گرایی ارتباط دارد و صفات زیرمجموعه‌ی آن تخیل، زیبایی‌شناسی، احساسات، هیجانی بودن اعمال و علایق گسترده اندیشه‌ها و ارزش‌هاست؛ (۴) «توافق‌پذیری» یا دل‌پذیر بودن با گرایش‌های میان‌فردی و محبوبیت در گروه ارتباط دارد و صفات زیرمجموعه‌ی آن اعتماد، رک‌گویی، نوع‌دوستی، فروتنی، همراهی و نرم‌خویی است؛ و (۵) «مسئولیت‌پذیری» که با کنترل تکانه‌ها و خویشتن‌داری، با اراده و مصمم بودن، برنامه‌ریزی در کارها و گرایش به موفقیت ارتباط دارد. زیرمجموعه‌های این عامل شامل شایستگی و کفایت، نظم، وظیفه‌شناسی، تلاش برای موفقیت و

یافته‌ها

از نظر جنسیت، دانشجویان خانم ۸۵ درصد و آقایان ۱۵ درصد در پژوهش مشارکت داشته‌اند. از این تعداد ۴۴/۶ درصد متاهل و ۵۵/۴ درصد مجرد بوده‌اند. دامنه سنی آزمودنی‌ها ۲۳-۶۰ سال با میانگین ۳۲/۷۸ و انحراف معیار ۷/۱۸ سال بوده است. ۵۵ درصد از دانشجویان شاغل و ۴۵ درصد غیرشاغل هستند. جدول ۱ تیپ شخصیتی دانشجویان مورد بررسی را نشان می‌دهد.

شده‌اند، روابی و پایایی آنان از قبل تایید شده بود (۲۰۳۴). پرسش‌نامه‌ها در پلتفرم آنلاین پرس‌لاین طراحی شدند و روش گردآوری داده‌ها توزیع غیرحضوری پرسش‌نامه‌ها بین دانشجویان تحصیلات تکمیلی (بدون توجه به رشته یا دانشکده) بود و به آنان اطمینان خاطر داده شد که اطلاعات جمع‌آوری شده کاملاً محرمانه باقی خواهد ماند. داده‌ها در دو سطح آمار توصیفی مانند توزیع فراوانی، میانگین و انحراف معیار و آمار تحلیلی مانند ضرایب همبستگی پیرسون و رگرسیون بررسی شدند.

جدول ۱: میزان فراوانی مولفه‌های تیپ‌های شخصیت دانشجویان تمصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

تیپ‌های شخصیتی	طیف‌ها	فراوانی	فراوانی نسبی	درصد فراوانی نسبی
روان‌نژندی	هیجانان پایدار	۹۰	۰/۳۷۵	۳۷/۵
	هیجانان نسبتاً پایدار	۱۵۰	۰/۶۲۵	۶۲/۵
	هیجانان ناپایدار	۰	۰	۰
برون‌گرایی	درون‌گرا	۲۳۴	۰/۹۷۵	۹۷/۵
	متعادل	۶	۰/۰۲۵	۲/۵
	برون‌گرا	۰	۰	۰
اشتیاق به تجربیات جدید	محافظه‌کار	۱۵۸	۰/۶۵۸	۶۵/۸
	متعادل	۸۲	۰/۳۴۲	۳۴/۲
	پیشرو	۰	۰	۰
توافق‌پذیری	ناسازگار	۱۱۳	۰/۴۷۰	۴۷/۰۸
	متعادل	۱۲۷	۰/۵۲۹	۵۲/۹۲
	سازگار	۰	۰	۰
وظیفه‌شناسی	آسان‌گیر	۲۳۵	۰/۹۷۹	۹۷/۹۲
	متعادل	۵	۰/۲۰۸	۲/۰۸
	سخت‌گیر	۰	۰	۰

یافته‌ها نشان داد که در بُعد «روان‌نژندی» تیپ شخصیتی دانشجویان، ۶۲ درصد از دانشجویان در سطح متوسط قرار دارند و در بُعد «برون‌گرایی» ۹۷/۵ درصد، تنهایی را بیشتر دوست دارند. در بُعد «اشتیاق به تجربیات جدید» ۶۵/۸ درصد دانشجویان محافظه‌کار هستند. در بُعد «توافق‌پذیری» ۵۲/۹ درصد دانشجویان متعادل عمل می‌کنند و در نهایت، در بُعد «وظیفه‌شناسی» ۹۷/۹ درصد دانشجویان مسئولیت‌پذیر و وظیفه‌شناس نیستند.

یافته‌ها نشان داد که در بُعد «توافق‌پذیری» ۵۲/۹ درصد دانشجویان متعادل عمل می‌کنند و در نهایت، در بُعد «وظیفه‌شناسی» ۹۷/۹ درصد دانشجویان مسئولیت‌پذیر و وظیفه‌شناس نیستند.

جدول ۲: میزان فراوانی شیوه‌ی رفتار اطلاعاتی سلامت دانشجویان تمصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

شیوه رفتار اطلاعاتی سلامت	فراوانی	فراوانی نسبی	درصد فراوانی نسبی
جستجوی فعالانه اطلاعات سلامت	۱۵۶	۰/۶۵	٪۶۵
پرهیز فعالانه از اطلاعات سلامت	۸۴	۰/۳۵	٪۳۵

جدول ۲ نشان می‌دهد که ۶۵ درصد دانشجویان فعالانه به دنبال اطلاعات سلامت هستند؛ اما مابقی آنان به صورت

آگاهانه از به دست آوردن اطلاعات سلامت پرهیز و خودداری می‌کنند.

جدول ۳: رابطه‌ی بین تیپ‌های شخصیتی و رفتار اطلاع‌یابی سلامت دانشجویان تمصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

تیپ شخصیتی	عامل	جستجوی فعالانه اطلاعات سلامت	پرهیز فعالانه از اطلاعات سلامت
روان‌نژندی	ضریب همبستگی	۰/۸۹۲	۰/۱۶۴
	سطح معناداری	-۰/۰۱۳	-۰/۲۹۳
برون‌گرایی	ضریب همبستگی	۰/۲۳۱	۰/۶۷۶
	سطح معناداری	-۰/۱۱۸	-۰/۰۹۰
اشتیاق به تجربیات جدید	ضریب همبستگی	۰/۷۳۴	۰/۱۷۲
	سطح معناداری	۰/۰۴۴	-۰/۲۸۸
توافق‌پذیری	ضریب همبستگی	۰/۱۸۱	۰/۳۶۷
	سطح معناداری	۰/۱۳۱	۰/۱۹۳
وظیفه‌شناسی	ضریب همبستگی	۰/۷۲۱	۰/۱۲۷
	سطح معناداری	۰/۰۲۳	۰/۲۶۷

بر اساس مقدار ضریب همبستگی پیرسون در جدول ۳ بین تیپ شخصیتی «روان‌نژندی» و مولفه «جستجوی فعالانه اطلاعات سلامت» رابطه‌ی معکوسی وجود دارد. همچنین بین «اشتیاق به تجربیات جدید» و مولفه‌ی «جستجوی فعالانه اطلاعات سلامت» رابطه‌ی مستقیمی وجود دارد. بین تیپ شخصیتی «وظیفه‌شناسی» و مولفه‌ی «جستجوی فعالانه اطلاعات سلامت» نیز رابطه‌ی مستقیمی وجود دارد. این در حالی است که آماره‌های به دست آمده نشان دادند بین تیپ شخصیتی «برون‌گرایی» و «توافق‌پذیری»، با مولفه‌های رفتار اطلاع‌یابی سلامت رابطه‌ی معناداری وجود ندارد (جدول ۳).

بحث

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که دانشجویان مورد بررسی از نظر تیپ شخصیتی مسئولیت‌پذیر و وظیفه‌شناس نبوده، اغلب تنهایی را ترجیح داده و درونگرا و محافظه‌کار هستند. اما بیش از نیمی از آنان در بُعد «توافق‌پذیری» متعادل عمل می‌کنند. این یافته در راستای یافته‌های اکبری و معتمدی (۳۶)، Henkel و همکاران (۳۷) بوده است و دریافته‌اند که اکثریت دانشجویان در بُعد روان‌رنجوری نسبتاً پایدار، درونگرا و در بُعد وظیفه‌شناسی، آسان‌گیر بودند.

همچنین نتایج پژوهش حاضر نشان داد که اغلب دانشجویان مورد بررسی، فعالانه به دنبال اطلاعات سلامت هستند؛ این یافته برخلاف پژوهش لاله‌زاریان و همکاران (۳۸) بوده است که گزارش شده است که جستجوی غیرفعالانه بیشترین سهم را در دریافت اطلاعات سلامت توسط بیماران دیابتی داشته است؛ دلیل این تفاوت می‌تواند ناشی از تفاوت در جامعه‌ی مورد بررسی پژوهش حاضر باشد،

به نحوی که دانشجویان به دلیل ماهیت تحصیل خود نسبت به بیماران بیشتر در جستجوی اطلاعات هستند.

از سوی دیگر نتایج پژوهش حاضر نشان داد که برخی از مولفه‌های تیپ‌های شخصیتی با مولفه‌های رفتار اطلاع‌یابی سلامت دانشجویان مورد بررسی، ارتباط معناداری دارد. به نحوی که تیپ‌های شخصیتی دارای هیجان‌ناپایدار و روان‌نژندی کم و افراد مشتاق به تجربیات جدید و مسئولیت‌پذیر، تمایل به جستجوی فعالانه‌ی اطلاعات سلامت دارند. Heinstrom نیز دریافت که بین شخصیت و رفتار اطلاع‌یابی کاربران رابطه وجود دارد (۲۸). کریم‌خانی و نشاط نیز دریافتند که رابطه‌ی منفی و معکوسی بین روان‌رنجوری دانشجویان و رفتار اطلاع‌جویی آن‌ها وجود دارد به نحوی که افراد دارای گشودگی بالا، افرادی فعال، دارای قوه‌ی تخیل بالا و مستقل بوده و علاقمند به کسب تجربه با جستجوی عمیق، کسب تصادفی و نقد اطلاعات هستند (۱۲). یافته‌های Halder و همکاران نیز موید این نتیجه است که ویژگی‌های شخصیتی در واقع تا حد زیادی بر رفتار اطلاع‌یابی تأثیر دارد و افراد بسیار وظیفه‌شناس، جویای اطلاعات بیشتری هستند. بنابراین به دلیل وظیفه‌شناسی، منظم و منضبط بودن (با وجدان بودن) در جستجوی اطلاعات خود موانع کمتری احساس می‌کنند (۳۹). طبق پژوهش فتحی‌آشتیانی نیز ویژگی‌های وظیفه‌شناسی، دقت و نظم می‌توانند روند مثبت اطلاع‌یابی را در افراد به شدت تسهیل و تقویت کنند و این دسته از افراد در هنگام جستجوی اطلاعات از قضاوت ربط بالایی برخوردارند و در جستجوی اطلاعات تلاش بیشتری کرده و زمان زیادی را برای پژوهش خود صرف می‌کنند (۴۰). اما یافته‌های فرهودی برخلاف نتایج پژوهش حاضر است؛ زیرا

وی دریافت که بین روان‌نژندی و مسئولیت‌پذیری با رفتار اطلاع‌یابی دانشجویان ارتباط معناداری وجود ندارد. هر چند گزارش کرد که افراد برون‌گرا در قضاوت ربط بین مدارک بازیابی شده، عملکرد بهتری دارند و دانشجویان برون‌گرا بیش از سایر تیپ‌های شخصیتی جهت دستیابی به اطلاعات اقدام می‌کنند (Flynn، ۴۱). و Smith نیز دریافتند که افزایش وظیفه‌شناسی و گشودگی و روان‌رنجوری با سبک اطلاع‌یابی فعالانه مطابقت دارد. به نظر می‌رسد که سبک تصمیم‌گیری عمدتاً منعکس‌کننده‌ی عوامل شخصیتی است و درک بهتر چگونگی ارتباط ویژگی‌های شخصیتی با سبک‌های اطلاع‌یابی بیماران ممکن است به پزشکان کمک کند تا بحث‌های درمانی را متناسب با نیازها و ترجیحات بیماران خاص تنظیم کنند (۴۲). علاوه بر تاثیر نوع تیپ شخصیتی بر رفتار اطلاع‌یابی افراد، پژوهشگران دیگر دریافتند که ویژگی‌های فردی نیز بر سبک اطلاع‌یابی افراد تاثیرگذار است. از آن جمله Dervin و Nilan دریافتند که ویژگی‌های فردی مانند سن، جنسیت و سطح تحصیلات کاربران در شکل‌گیری نیازهای اطلاعاتی آنان نقش دارد (۴۳). Palmer نیز محل اشتغال شیمی‌دان‌ها را در چگونگی رفتار اطلاع‌یابی آن‌ها موثر دانست (۴۴). همچنین لاله‌زاریان و همکاران (۳۸)، Hay و همکاران (۴۵)، Carlsson (۴۶)، و Wang و همکاران (۴۷) جنسیت را عاملی تاثیرگذار در رفتار اطلاع‌یابی بیماران دانسته‌اند. از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به نبود منابع و پیشینه‌های کاملاً مرتبط برای مقایسه در بحث اشاره کرد که سعی شد حتی‌الامکان به موارد تقریباً مشابه، اشاره شود.

نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج به‌دست آمده از پژوهش، مشخص شد که تمامی دانشجویان

تحصیلات تکمیلی مورد بررسی، درون‌گرا بوده و در عین حال مسئولیت‌پذیر و وظیفه‌شناس نیستند. همچنین بیش از نیمی از آنان فعالانه به دنبال اطلاعات سلامت هستند که منطبق با مدل میلر است که طبق آن انتظار می‌رود دانشجویان به‌عنوان قشر پیش‌رو جامعه از نظر دسترسی به اطلاعات، فعالانه به جستجوی اطلاعات سلامت موردنیاز خود بپردازند. در آخر مشخص شد که بین مولفه‌ی «روان‌نژندی» با «جستجوی فعالانه‌ی اطلاعات سلامت» رابطه‌ی معکوس و بین مولفه‌های «اشتیاق به تجربیات جدید» و «وظیفه‌شناسی» با «جستجوی فعالانه‌ی اطلاعات سلامت» رابطه‌ی مستقیمی وجود دارد. این بدان معنی است که هرچه افراد مسئولیت‌پذیرتر و وظیفه‌شناس‌تر باشند یا اشتیاق بیشتری به تجربه‌های جدید داشته باشند، فعالانه‌تر به جستجوی اطلاعات سلامت می‌پردازند و بالعکس هر چه افراد روان‌نژندتر باشند، جستجوی فعالانه‌ی اطلاعات سلامت توسط آنان کمتر می‌شود و به‌صورت آگاهانه از دریافت اطلاعات سلامت سرباز می‌زنند. بنابراین بر اساس نتایج پژوهش حاضر، پیشنهاد می‌شود که سیاستگذاران سلامت به نحوی برنامه‌ریزی کنند که اطلاعات سلامت موردنیاز افراد به گونه‌ای مناسب و تعاملی همچون رسانه‌های همگانی در اختیار آنان قرار گیرد.

تشکر و قدردانی

نویسندگان مراتب سپاس و قدردانی خود را از مشارکت دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در این مطالعه و همچنین Suzanne M Miller به دلیل در اختیار قرار دادن پرسش‌نامه‌ی خود و راهنمای آن اعلام می‌نمایند. مطالعه‌ی حاضر برگرفته از طرح تحقیقاتی شماره ۱۴۰۰۴۰۸ مصوب دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با کد اخلاق IR.MUL.NUREMA.REC.1401.002 می‌باشد.

References

1. Shabani A & Cheshme Sohrabi M. Information science and information society. Tehran: Chapar Publication; 2008: 42[Book in Persian].
2. Akhu-Zaheya LM. Factors influencing health information-seeking behavior of Jordanian patients with cancer [Thesis]. Buffalo: University of New York; 2007.
3. Noukarizi M & Davarpanah MR. Analysis of the models of information seeking behavior. Library and Information Science 2006; 9(2): 119-52[Article in Persian].
4. Horri A. Library and information science encyclopedia. Tehran: National Library of Islamic Republic of Iran; 2002: 918[Book in Persian].
5. Ebrahimi S, Hekmat ZF & Jowkar A. Prediction of information seeking behavior of Shiraz University graduate students based on the dimensions of goal orientations and creativity dimensions. Iranian Journal of Information Processing and Management 2015; 30(4): 965-96[Article in Persian].

6. Malliari A, Korobili S & Zapounidou S. Exploring the information seeking behavior of Greek graduate students: A case study set the University of Macedonia. *The International Information & Library Review* 2011; 43(2): 79-91.
7. Parhamnia F & Farahian M. The inhibitors to information seeking behavior of nursing students in general english and ESP courses from university instructors' perspective: A case study. *Journal of Education Strategies in Medical Sciences* 2021; 14(3): 120-9[Article in Persian].
8. Namoosi N. The role of personality types (extrovert, introvert and moderate) in behavior Ferdowsi University post graduate students information search [Thesis in Persian]. Mashhad: Mashhad Ferdowsi University; 2018.
9. Shamsi A. A study of health information seeking behavior of primary school teachers in Tangestan city in the academic year 2016-2017 [Thesis in Persian]. Bushehr: Bushehr University of Medical Sciences; 2017.
10. Bigdeli Z, Hayati Z, Heidari GR & Jowkar T. Place of internet in health information seeking behavior: Case of young Internet users in Shiraz. *Human Information Interaction* 2016; 3(1): 68-78[Article in Persian].
11. Kim W, Kreps GL & Shin CN. The role of social support and social networks in health information-seeking behavior among Korean Americans: A qualitative study. *International Journal for Equity in Health* 2015; 14(40): 1-10.
12. Karimkhani A & Neshat N. The relationship between the big five personality information-seeking behavior of graduate students. *Human Information Intraction* 2016; 3(3): 82-91[Article in Persian].
13. Shoa Kazemi M & Momeni Javid M. The relationship between emotional intelligence and personality traits of female students in physical education and educational sciences. *Psycholgy and Religion* 2010; 4(8): 101-18[Article in Persian].
14. Marton C. Understanding how women seek health information on the web [Thesis]. Toronto: University of Toronto; 2011.
15. Riahi A. Information behaviors and information seeking of nursing students of Mazandaran University of medical science. *The Journal of Medical Education and Development* 2017; 12(3): 195-211[Article in Persian].
16. Zare-Farashbandi F, Lalazaryan A, Rahimi AR & Hassanzadeh A. The effect of contextual factors on health information-seeking behavior of Isfahan Diabetic patients. *Iranian Journal of Nursing Research* 2016; 11(1): 76-86[Article in Persian].
17. Raikos A & Waidyasekara P. How useful is youtube in learning heart anatomy? *Anatomical Sciences Education* 2014; 7(1): 12-8.
18. Kalantari A, Jowkar A & Jahani Hashemi H. Information seeking behavior of postgraduate students of Qazvin University of medical sciences for retrieval of specialized images and videos. *Journal of Payavard Salamat* 2017; 11(4): 479-89[Article in Persian].
19. Baker LM. The information needs and information-seeking patterns of women coping with and adjusting to multiple sclerosis [Thesis]. London: University of Western Ontario; 1994.
20. Miller SM. Monitoring and blunting: Validation of a questionnaire to assess styles of information seeking under threat. *Journal of Personal Social Psychology* 1987; 52(2): 345-53.
21. Miller SM, Fang CY, Manne SL, Engstrom PF & Daly MB. Decision making about prophylactic oophorectomy among at-risk women: Psychological influences and implications. *Gynecological Oncology* 1999; 75(3): 406-12.
22. Miller SM, Mischel W, O'Leary A & Mills M. From human papillomavirus (HPV) to cervical cancer: Psychosocial processes in infection, detection, and control. *Annals of Behavioral Medicine* 1996; 18(4): 219-28.
23. Shafiei S, Alishan Karami N, Tahemtani I & Radad I. Information seeking behavior of postgraduate students at Hormozgan University of medical sciences based on Ellis' model. *Journal of Modern Medical Information Sciences* 2016; 2(2): 1-9[Article in Persian].
24. Marchionini G. Information seeking in electronic environments. Cambridge: Cambridge University Press; 1995: 56.
25. Bystrom K. The effects of task complexity on the relationship between information types acquired and information sources used. *The New Review of Information Behaviour Research* 2000; 1(Dec): 85-101.

26. Wilson TD. Human information behavior. *Informing Science* 2000; 3(2): 49-56.
27. Wilson TD. Information behaviour: An interdisciplinary perspective. *Information Processing and Management* 1997; 33(4): 551-72.
28. Heinstrom J. The impact of personality and approaches to learning on information behaviour. *Information Research* 2000; 5(3): 1-10.
29. Steptoe A. An abbreviated version of the Miller behavioral style scale. *British Journal of Clinical Psychology* 1989; 28(2): 183-4.
30. Rees CE & Bath PA. Information-seeking behaviors of women with breast cancer. *Oncology Nursing Forum* 2001; 28(5): 899-907.
31. Levin AY. Coping, information preferences, and treatment choice in men newly diagnosed with prostate cancer [Thesis]. Columbia: University of British Columbia; 2011.
32. Osif B. Personality and the workplace: Difficult employee. *Library Administration and Management* 2005; 19(4): 212-7.
33. Murphy KR & Davidshofer CO. *Psychological testing: Principles and applications*. 5thed. New Jersey: Prentice Hall; 2000: 60.
34. Costa PT & McCrae RR. *Neo PI-R: professional manual*. Odessa, FL: Psychological Assessment Resources; 1992: 48.
35. Sharifi HP & Najafi Zand J, Editor. *Individual differences: Theory and measurement*. Tehran: Sokhan Publisher; 2000: 35[Book in Persian].
36. Akbari M & Motamedi A. The relationship between learning style, personality traits, and problem-solving styles. *Journal of Educational Management Innovations* 2010; 6(3): 11-26[Article in Persian].
37. Henkel TG, Marion Jr JW & Bourdeau DT. Researching MBTI personality types: Project management master's degree students. *The Journal of Human Resource and Adult Learning* 2015; 11(1): 14-23.
38. Lalazaryan A, Zare Farashbandi F, Rahimi AR & Hassanzade A. The impact of personal factors on diabetic patient's health information seeking behavior. *Journal of Health Administration* 2015; 17(58): 97-108[Article in Persian].
39. Halder S, Roy A & Chakraborty PK. The influence of personality traits on information seeking behavior of students. *Malaysian Journal of Library and Information Science* 2010; 15(1): 41-53.
40. Fathi-Ashtiani A. *Psychological tests (personality and mental health)*. Tehran: Besat Publishers; 2009: 46[Book in Persian].
41. Farhoodi F. The impact of personality characteristics of students on their information seeking behavior. *Journal of Knowledge Studies* 2016; 8(30): 87-96[Article in Persian].
42. Flynn KE & Smith MA. Personality and health care decision-making style. *The Journal of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences* 2007; 62(5): 261-7.
43. Dervin B & Nilan M. Information needs and uses. *Annual Review of Information Science and Technology* 1986; 21(1): 3-33.
44. Palmer J. Scientists and information: I. Using cluster analysis to identify information style. *Journal of Documentation* 1991; 47(2); 105-29.
45. Hay MC, Cadigan RJ, Khanna D, Strathmann C, Lieber E, Altman R, et al. Prepared patients: Internet information seeking by new rheumatology patients. *Arthritis Rheumatology* 2008; 59(4): 575-82.
46. Carlsson ME. Cancer patients seeking information from sources outside the health care system: Change over a decade. *Journal of European Oncology Nursing Society* 2009; 13(4): 304-5.
47. Wang MP, Viswanath K, Lam TH, Wang X & Chan SS. Social determinants of health information seeking among Chinese adults in Hong Kong. *PloS One* 2013; 8(8): e73049.

Relationship between Personality Types in Health Information Seeking Behavior of Graduate Students of Isfahan University of Medical Sciences Based on Miller Model

Zahra Otraj¹ (M.S.), Firoozeh Zare–Farashbandi^{2*} (Ph.D.), Fatemeh Rastegari^{3*} (M.S.)

¹ Ph.D. Candidate in Medical Library and Information Science, School of Health Management and Information Sciences, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

² Associate Professor, Health Information Technology Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

³ Ph.D. Candidate in Medical Library and Information Science, School of Health Management and Information Sciences, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran; Librarian of Etemadiyeh Library of Hamedan, Hamedan, Iran

Abstract

Received: 5 Feb. 2022
Accepted: 16 Jul. 2022

Background and Aim: Health information seeking behavior can be influenced by several factors and variables such as personality traits, beliefs, values, tendencies, contextual factors and personal emotions. Health information has a direct relationship with the quality of life of people in society, it can be influential in decisions related to personal and social health and improve people's performance in this field. This study aimed to determine the relationship between personality types of graduate students of Isfahan University of medical Sciences (IUMS) and their health information seeking behavior based on the Miller model.

Materials and Methods: This was an applied survey study. The study population was all graduate students of IUMS. The sample size was determined using the Morgan table of 297 people. Data collection tools are Neo Five Personality Factor Questionnaire and Miller Information Behavior Questionnaire. Data were analyzed by SPSS software.

Results: The results showed that there is an inverse relationship between personality type "Psychotic" and the component of "active search for health information". Also there is a direct relationship between persons who are "Eager for new experiences" and "conscientiousness" with the component of "active search for health information". But there is no significant relationship between personality types "extroversion" and "agreeability" with the components of health informing behavior. The studied students are not responsible and conscientious in terms of personality type, they often prefer solitude and are introverted and conservative. But more than half of them are balanced in the dimension of "agreeability".

Conclusion: This study showed that people who are eager for new experiences and conscientious, search health information actively, but Psychotic persons are not willing to be active in seeking health information. This means that the more responsible and conscientious people are, or the more eager they are for new experiences, the more actively they search for health information. Therefore, it is better for health policy makers to plan in such a way that the necessary health information is provided to them interactively based on the personality of the people.

Keywords: Active Information Search, Information Avoidance, Health Information, Miller Theory, Neo Personality Questionnaire, Isfahan University of Medical Sciences

* Corresponding Authors:
Zare Farashbandi F
Rastegari F
Emails:
f_zare@mng.mui.ac.ir
f.rastegari@mng.mui.ac.ir